

Баланы юкълаткъанда онъа мытлакъ айнени йырламакъ керек. Бала миллий макъамларгъа алыша, тынчлана, яваш-яваш сёзлерни огрене. Тек айнени дегиль, макъамы келишкен чешит йырлар да ола билир (мисаль: «Мен анамнынъ бир къызы эдим», «Севдим сени», «Алтын юзюк» ве саире). Эвельден анасы я битасы миндерге отурып баланы аякъларына къойып саллап юкълата эди, бойле алда къоллары, аркъасы агъырмай, бала да тез юкълап къала. Аякъларда юкълатмакъ адетимизни сакъламакъ керек. Асыл да къорантада къарт адамлар олса, олар яшларгъа ярдым этелер, керек шейлерни огретелер, асырлар девамында сакъланып къалгъан теджрибенен пайлашалар, олар баланен огърашкъанда яш ана раатланмагъа, къувет топламагъа чаре тапа.

Халкъымызда кичкене балагъа айтылгъан шиирчиклер, айтымлар аз дегиль. Мисаль ичюн, баланы ювундырып битире яткъанда онъа: Сув ашагъа, Алие тёпеге, — дейлер. Бала эснегенде: Юкъу козюне, акъылы башына, — дениле. Акъсыргъанда: Чокъ яша, чокъмар къадар май аша, 120 йыл сен яша! — дейлер. Баланы секиртип: Ур котюне – секирсин, бал-ягъ ашап кекирсин, — деген адети де бар.

Сабадан баланынъ бетини ювгъанда бойле шиирчик айтмакъ мумкюн:

Сувчыкъ-сувчыкъ, юв бетини,
Козъчиклери йылтырасын,
Янакълары аллансын,
Тишчиклери агъарсын,
Дудачыкълары кульсин.

Бала йырларындан «Сансарчыкъ» йыры сыкъ айтыла:

Къайда эдинъ, сансарчыкъ,
Биз сени чокъ къыдырдыкъ.
Тавгъа бардым арабанен,
Фындыкъ джыйдыкъ торбанен,
Ёлда арабам къырылды,
Фындыкъларым тёкюльди.
Агълама сен, сансарчыкъ,
Арабанъны ясармыз,
Фындыкъларны топлармыз,
Чувалларгъа къоярмыз.

Бала оськен сонъ онъа чешит шиирлер, икяелер, масаллар окъуйлар, шиирлерни эзберлетелер. Бала шиирлерини китапларда, хрестоматияларда тапмакъ мумкюн. Масалларнынъ сюжетини, манасыны балагъа анылатмакъ, тербиевий эмиетини косътермек керек ола. Масалны къокълалар ярдымынен саналаштырмакъ пек меракълы ве файдалы олур.

Бала энди сербест лаф этмеге бильгенде о масалнынъ мундериджесини гъайрыдан айта биледжек, бу вазифе китаптаки ресимлер ярдымынен беджериле. Баланен берабер янъы масалларны да уйдурмакъ мумкюн.